

УДК 334.722.8

СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Гудзь Олена Євгенівна, доктор економічних наук, професор, Державний університет телекомунікацій, м. Київ, Україна

Анотація – **Посилення в сучасному світі ролі інновацій як чинника стратегічного розвитку підприємства зумовлює необхідність безперервного залучення інновацій у їх діяльність, що неможливо без стратегій, які обґрунтовують розвиток тих напрямів діяльності підприємства, від реалізації яких можна очікувати позитивного результату в тривалій перспективі.**

Ключові слова – **Інновації, інноваційний розвиток, підприємства, стратегії.**

Розглядаючи роль інновацій у підвищенні ефективності діяльності підприємств, слід відмітити, що нововведення для підприємства виступають основою творчого процесу, який зумовлює зростання продуктивності праці та примноження кількості робочих місць. Водночас, як слушно зазначається в роботі [4 с. 2], „щоб втримати конкурентоспроможну позицію, все більше підприємств розробляють нові бізнес-моделі, підкріплюючи свої нововведення стратегічним інструментарієм”. Як відмічається у роботі [1, с. 246] високі місця у світових рейтингах конкурентоспроможності національних економік займають лише ті країни, видатні здобутки яких обумовлені залученням саме інноваційного чинника: Фінляндія, Велика Британія, Нідерланди, Сінгапур, Японія, США, Південна Корея, Ірландія.

Тобто для більш ефективної реалізації своїх можливостей підприємства переходять від поодинокого освоєння впроваджень нововведень до масштабного комплексного процесу щодо генерування та впровадження інновацій, а саме, стають на шлях інноваційного розвитку.

Обґрунтування концепції інноваційного розвитку у працях Х. Барнета, П. Друкера, Т. Лепейко, К. Найта, Б. Санто, О. Ястремської та ін. підняло роль інновацій, які в процесі взаємодії зовнішнього середовища та конкуруючих економічних суб'єктів пос-

тали головним фактором економічного розвитку та спричинили необхідність домінування інноваційного типу розвитку сучасних підприємств.

Світ не пригальмує в своєму розвитку, щоб дати підприємствам можливість озирнутися. Нині підприємства України характеризуються технологічною відсталістю від більшості інших країн за показниками економічного розвитку: 69 місце за індексом конкурентоспроможного зростання (Growth Competitiveness Index), 83 місце з 99 країн за індексом технологічного розвитку рівня (Technology Index), 52 місце з 134 – у сфері формування факторів інноваційного розвитку і 65 – за оснащеністю сучасними технологіями.

Майбутнє неможливо передбачити. Стратегічний підхід від повсякденної діяльності відрізняється прагненням досягти поставлених цілей та далекоглядністю, підпорядкуванням поставленої мети ідеалу саморозвитку, підбором найбільш оптимальних сценаріїв і умінням переходити від одного сценарію розвитку до наступного в найбільш сприятливий момент.

Проблема визначення стратегій інноваційного розвитку підприємства зосереджена в тому, що майбутня конкурентоспроможність та успішність підприємства не визначається існуючими умовами та регламентами. Таким чином, необхідно переглянути, що представляє цінність для бізнесу, а що ні. Так, Hewlett-Packard отримує більшу частку прибутку на товарах, яких рік назад ще навіть не випускали. Microsoft: Windows '95 були запущені по всьому світу за один день. Нова бізнесова реальність вимагає набагато більшої гнучкості. ІТ-гуру Кевін Келлі влучно відмітив: „Нині, багатство генерується за допомогою інновацій”. Інновації – це не просто питання технологій. Переважно технологія – це лише невелика частина процесу.

Технічний прогрес не зупинити. Одна яскрава ідея неминує тягне за собою іншу. Технології штовхають нас вгору по піраміді потреб Маслоу. Вони не запитують дозволу. За інформаційними технологіями наступають біо- і нанотехнології.

Водночас, інноваційність стосується будь-якого аспекту діяльності підприємства – інновації в адміністративній сфері, маркетингові та фінансові інновації, інновації дизайну тощо. Тому, прагнучи забезпечити інноваційність на всіх рівнях, необхідно переглянути усі аспекти діяльності підприємства, а саме: стратегію, швидкість впровадження накопиченого досвіду і шляхи більш раціональної організації роботи підприємства. Інновація вимагає експериментів. Експерименти ризиковані. Звертає увагу, що при збільшенні обсягів фінансування інновацій з державного бюджету, зростанні частки кредитування інноваційної діяльності збільшенні щорічного обсягу виконання наукових і науково-технічних робіт, зменшилась частка підприємств, які проводили інноваційну діяльність (до 6 %), тоді як в країнах Великої сімки їх кількість становить 70–80 % [3, с. 22]. Цікаво, що інтелектуальний потенціал країн характеризується зростанням чисельності докторів і кандидатів наук та підвищенням показника відносної кількості осіб з вищою освітою (за яким Україна входить до першої економічно потужних країн). Важливо розуміти, що помилки – це частина культури інновацій. „Прийміть це, і ви станете сильнішими”, – переконаний Альберт Ю, віце-президент Intel. Прагнення до інновацій і різноманітностями пов’язані з несподіваними діями та рішеннями. У світі, де технології, інститути та цінності зазнають корінні зміни, інновації – це переосмислення того, що потрібно робити, і створення заново самих продуктів та послуг. В результаті успішні стратегії інноваційного розвитку стають ключем до конкурентної переваги підприємства. Нові стратегії неминує вимагають нових знань. 30 років тому менеджери опанували однією навичкою в рік. Сьогодні кожен день приносить їм як мінімум один новий навик. Завтра це буде відбуватися кожен годину. „Важкі часи дають вам сміливість

мислити про неймовірне”, – стверджував президент Intel Енді Гроув. Неймовірне раніше стає нині можливим. І одне відомо напевно: найважливіші вміння та відповіді завтрашнього дня не спираються на уміння і відповіді дня сьогоднішнього. Зміни відбувалися і відбуваються під дією трьох чинників: технології, інститути і цінності (інструменти, правила і норми). Успіх можуть принести здатності менеджерів поєднувати нові технології, інститути та цінності в самих незвичайних комбінаціях. Інноваційний розвиток проявляє себе цілеспрямованим та незворотнім внаслідок циклічного переходу на якісно новий рівень. При цьому, складова економічного розвитку, будучи багатфакторним процесом, що відображає еволюцію економічного механізму та зміну на цій основі економічних систем, як наголошується в дослідженні [2, с. 354], інноваційний розвиток проходить свої етапи нерівномірно, з наявними періодами зростання та спаду, кількісних й якісних змін в економіці, позитивних, негативних тенденцій та повинен розглядатися у певному періоді часу. Тобто до характеристики поняття „інноваційний розвиток” додається часовий фактор, який відбиває життєвий цикл. Мінливість інноваційного розвитку дозволяє порушити питання про забезпечення його керованості через створення цілеспрямованих, пов’язаних між собою змін з виділенням основних характеристик та факторів такого типу розвитку. Під час вибору стратегій в бізнесі, який має справу з інноваціями, важливо в певний момент зупинитись на найкращій можливій стратегії, а вже у процесі її реалізації та постійного перегляду визначити, якими мають бути стандарти. Вибір ефективної стратегії інноваційного розвитку стає основою успіху інноваційної діяльності. Тільки правильна стратегія невпинного інноваційного просування вперед дає шанси не тільки утримати, але і поліпшити позиції підприємства. Стратегії підприємства може бути безліч, але всі вони базуються на стратегічних альтернативах: повільне зростання; невпинне зростання; звуження. Вибір саме однієї з перелічених стратегій ґрунтується на необхідності залучення інноваційних технологій, які да-

ють змогу упродовж певного періоду гарантовано зберегти стабільну позицію серед інших підприємств у інноваційному розвитку. Підприємству необхідно визначати стрижневі стратегічні чинники, багатогранність яких має сприяти комплексно сформуванню інноваційно-стратегічних процесів на підприємстві, а цільова функція щодо них повніше, об'єктивніше має допомогти обрати саме той тип стратегії, який забезпечить стале зростання діяльності підприємства, сформує стійку тенденцію підвищення рівня базових техніко-економічних показників та надасть можливість фільтрації успішної інноваційної політики задля детального розроблення заходів щодо інноваційних перетворень на підприємстві.

Список використаної літератури

1. Івченко В. Становлення та розвиток національної інноваційної системи України як передумови побудови конкурентноспроможної економіки держа-

ви / В. Івченко // Стратегія розвитку України. – 2007. – № 1/2. – С. 246–252.

2. Осецький В. Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики : монографія / В. Л. Осецький. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 412 с.

3. Шнипко О. Інноваційне становище України: Проблеми та перспективи / О. Шнипко // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 2. – С. 22–24.

4. Jay L. Abraham MetaMorphic Innovation: a Power Tool for Breakthrough Performance [Електронний ресурс] / Jay L. Abraham, Daniel J. Knight // Strategy & Leadership. – 2000 – V. 28 – Режим доступу : http://www.ergen.gr/files/Metamorphic_Innovation.pdf

Автори

Гудзь Олена Євгенівна, завідувач кафедри Управління інноваційною діяльністю, Державний університет телекомунікацій (gudzee@ukr.net).

Тези доповіді надійшли 28 січня 2015 року.

Опубліковано в авторській редакції.